Kmetijſke in rokodélſke novize.

Na ſvetlobo dane od z. k. kmetijſke drushbe.

№ 5. *V ſrédo 2. vélikiga ſerpana.* **1843.**

☞ Te novize pridejo vſako ſrédo na dvéh zhetertnih liſtih v Ljubljani na ſvitlo. Plazhujejo ſe v piſarnizi z. k. kmetijſke drushbe v hiſhi 195 v Salendrovi ulizi bliso Brega; sa Ljubljano in sa tiſte, ki jih ne dobivajo po póſhti, sa zélo leto s 2 fl., — sa pol leta s 1 fl.; prejemljejo ſe pa pri natiſkovavzu na Bregu Nr. 190. Po poſhti veljajo sa zelo leto 2 fl. 30 kr., — sa pol léta 1 fl. 15 kr. Po vſih z. k. poſhtah ſe snajo dobiti.

Mlatizhi.

Le saſuzhimo butíze,
In sazhnimo v verſto bit',
Vſe, kar ſo nashele shnjize,
More nam pod zepze prit'.

Pokaj, zepiz, in rasbijaj,
De vſe sernje odleti,
Hitro, urno ſe mi svijaj,
To me v ſerze veſeli!

Kdor le pika in pa ſtoka,
Slushil ſi bo komaj krop;
Práv' mlatizh tako naj poka,
De od poda ſkazhe ſnop.

Kamor urni zepiz pada,
Se rasſiplje klaſovjè,
In ſpod teshkiga naſada
Boshji dar, pſheniza vrè.

Kmet velikrat shêljno zhaka,
De saſliſhi pokat' pod,
Kakor sernje kviſhko ſkaka,
Njega vsdiga ta ropot.

Doſti ſe je ratej trudil,
Kadar njivo je oral,
De ni dneva ſetve smudil;
Pot mu je po zhelu ſtal.

Tud' terpela pridna shnjíza
Sonzu vrozhimu naſprot,
R'dezhe, sagorele liza
Je oblival s zhela pot.

Sdaj mlatizhe pot poliva,
Dela zurke zhes obras;
Naj mlatizh ſe ſonzu ſkriva,
Zépiz gréje, ni mu mras.

Ena ſhe naſ gorka zhaka,
Ratej, shnjiza in mlatizh,
Shtruklji — in maſtna pomaka,
Konz terplenja! boljga nizh!

Pokaj, zepiz, in rasbijaj,
De vſe krishim poletí,
Pot in prah obras pokrivaj,
To me v ſerze veſeli.

Potozhnik.

Kako ſe imájo naſhe kmetije popravljati, de bo prav?

(Dalje ſledí.)

Perpravnimu kraju bi vezh verglo murve rediti, kakor ſadno drevje, sato, ker murve vſako leto gotov perdelek liſtja sa rejo ſviloprejk ali shidnih goſenz dajo. Po krajih Dolenſkiga, ſpodniga Shtajerſkiga, in nekterih dolin Koróſhkiga (Koratana) bi ſe dále s velikim pridam murve rediti, in tako ſvilna reja perzhéti.

Nektéri pridni vertnarji sagotovijo, de ſim ter tjè po graſhinſkih priſtavah murve ratajo, in de ſo doſt liſtja od njih dobili, in ſvilnih ali shidnih goſenz ſi napravili.

Graſhinarji poſebno, ki imajo méro perpravniga polja, sraven tega pa tudi dar uzhenoſti, umetnoſti in drusih perpomozhkov vezh,

— tudi drugi premóshni, ki ſo s vſim obilno obdarovani, bi nar hitrejſhi rejo murv, s njo pa tudi rejo ſvilnih goſenz napraviti samogli, de bi ſvilo ali shido po vſih perpravnih krajih prédli. Naj bi premóshni poſnemali, kar ſo v ſoſednih deshelah veliko préd sazhéli; naj bi pomagáli s vſo mozhjo, de bi ſe réja murv in ſvilnih goſenz na Slovénſkim rásſhirila; naj prémoshni prasnim rokam delati, in potrebnim saſlushiti dajo; naj kashejo pót, kjer samorejo po nji hoditi; popravili ſi bojo takó ne le ſvojih laſtnin, in pomnoshili ne le ſvojih perhodkov, ampak popravili bojo tudi laſtinine kmetijſke, in pomnoshili perhódke zele deshele; hvala jim bo, ker bojo drugi dobizhek ſposnali in kmalo po isgledu sa njim hiteli, ki ſe morebiti is pomankanja ali is nevédnoſti sdaj ſhe ne predersnejo, noviga perdelovanja sazheti. Tudi bojo ſposnali, de novo obdelovanje in nove opravila ne bojo navadniga in potrebniga kmetovanja odrivale, ker delo, kar rejo murv in ſviloprejk sadéne, le ſtari ljudjé in taki lahko opravijo, ki niſo sa drugo, in ſizer nizh opraviti nimajo.

Kdor ſe s kmetvanjam pezhá, in od njega perhodkov shivi, kmálo previdi, de je treba ſi domiſhljovati, kakó bi ſe moglo nar vezh dobizhka od ſvoje kmetije ſpraviti, in de bi drushina, poſli in najemniki, ki vezhkrat pohajkvajo, zhés léto sadoſti opravila imeli. —

Ni sadoſt le vediti, de vinſka terta le na peſhéni semlji rodi, in de vinógrad ſolnzhni bég potrebuje. Kdor ſe s perdelovanjam vina pezhá, ſe mora tudi uzhiti, kaj umetniga dela je potréba per vinu, od ſadila terte notri da napolneniga vinſkiga ſoda; posnati mora umetno ſtreshbo od mlade terte, in poſled, dokler rodi, mora posnati umetno ſtreshbo vina notri da prodajenja.

Zhe je ravno snano, de ſe le v perpravnih ſolnzhnih, in tedej prav gorkih krajih tudi le prav dobro in mozhno vino perdelovati samore, je vender reſ, de zhloveſhka umetnoſt in prid samoreta pomagati, de je vino shlahtnejſhi, boljſhi; de ſe dalje ohrani, in de ima viſhji zéno.

Zhe bojo vinzharji (vinogradniki) ſtare ſhkodljive naváde opuſtili, in ſtorili, kar ſkuſhnja uzhí, in kar umetni ljudjé ſvétvajo: ſe bodo marſiktéri ſhkodi odtegnili, in previdili bodo, de je prav, kakor po drugih deshelah s vinam ravnajo; tó naj jim bo isgled. —

Ak' travn'kov gléſhtal' ne bóte,
Vam travniki bodo puſtóte.

Vidili ſmo, kakó je mogozhe is ſlabih in puſtih semljá dobre njive narediti; sdaj pa hozhemo nekoliko pokasati, kakó ſe tudi kumerne ſenósheti in sapuſheni travniki popraviti dajo, de ſe bo na njih vezh vkoſilo.

Kdo bi ne bil preprizhan, de koliko vezh kmetija velja, zhe ſo sraven nje dobre ſenosheti, in lepi travniki per hiſhi. Pa vender le po redkim ſe najdejo, de bi ſe sa popravljanje in poboljſhanje ſvojih kôſhinj kaj prida persadevati hotli. Sim ter tje ſe malo kaj le sgodi.

Doſti kmétov je, ki miſlijo, de ſenoshetam in travnikam nizh drusiga tréba ni, kakor jih pokoſiti. Na nektérih od prevelike mozhave, na drusih savoljo puſhôbe malo kaj, doſtikrat ſhe toliko pizhe ne sraſte, de bi ſe plazhalo, jo ſpravljati.

(Konez ſledí.)

Pomózhki v ſili.

Po léti vezhkrat dvójna neſrézha tudi ljudi na deshêli sadene, de njih shivljenje v nevarnoſt pride in urne pomozhi potrebuje. Sató te pomózhke v ſili v novíze dénemo, ker ſo naménene, povſod in vſelaj s dobrim ſvetam po mogózhoſti pomagati.

I. Kako ſe ima ravnati, de, zhe je mogozhe, vtonjen zhlovek ſpet k shivljenju pride?

1. Is vode potegnjenimu je tréba prezej ſhe v zholnu, ali pa na bregu pomagati.

2. Péne, in vzhaſi ſhe kaj vode imá v pljuzhih; urno je tedaj tréba vodo ispraviti is perſ. Pa ne na glavo ga poſtaviti; to je nevarno in ne móre ſe té ſhkódljive navade doſti ſvariti; ravno to vezhkrat ſmert pernese in boshji shlak rad vdari.

3. Potlej ſe mora vtonjenez na déſno ſtran poloshiti in tako ſe móra preneſti v blishno hiſho ali kozho.

4. Tam ſe mora vſa obléka ſ njega porésati, pa ne prevezh gibati ga. V pogréte rjuhe ali kôze ſe mora saviti, v ogréto poſteljo poloshiti; tode glava mora biti smiraj viſhji od nóg in teló mora na deſni ſtrani leshati.

5. Se mora dergniti po vſim shivótu s gorko ſuho flanélo, s ſuknam ali pa s ſhetjo (kertazho).

6. Kadar je shivot do ſuſiga odergnjen, je treba flanélo v ſalmjakovzu, v jelénovzu (hirſhhorngajſt) ali v shganju pomozhiti in ga ſpét ſhe mozhno odergovati.

7. V gorkim vinu ali shganju pomozhenih blasiniz mu je tréba na shlizhizo, na vrat in na obojo lakotnizo pokladati.

8. Na jesik mu je tréba kaniti nékaj kapliz vina, ali shganja, ali melíſovza.

9. Po oshivitvi vtónjenez rad is ſebe mézhe ali koslá; to mu je sdravo, sató mu je ſhe naloſh tréba, kamílzhne vôde dajati.

10. Pervizh je treba ſape ſkosi uſta ali noſníze vanj pihniti, pa ne pre ſilno; pihavnik ali méh je nar boljſhi sa tó.

11. Po vpihu ga je pa treba po shivotu lé ſhe bolj ſmukati in dergniti.

12. Se mora shgatáti po vratu in po noſu s kurjim peréſam.

13. Se mora s déſko ali dilo po podplatih

tepljáti, s kafrovzam (kafergajſtam) po herbtu masati, na uſhéſa njegovo imé klizati in majáti.

14. Tudi greti in ogréti ga je treba; gorkota ali toplota ga nar bolj oshivlja.

15. Sdrav zhlovek naj ſe k vtónjenzu vleshe, de ga s ſvojo toploto ogrêje.

16. Zhe je v liza rudezh, môdraſt (viſhnjev) ali zhernkaſt, in zhe imá napéte in ſvitle ozhí, mu je treba puſhati.

17. Vſe to je tréba dolgo zhaſa s njim ſkuſhati; nar mènj 4 ure.

18. Oshivljenimu je pa tréba pozhítek dati.

II. Kako ſe ima is takim ravnati, ki je bil od ſtrele obit?

1. Taziga je tréba hitro na hlap ali na ſapo prineſti in ga s vodo ſhkropiti.

2. Bersh ko je mogózhe je tréba ſape ſkosi uſta va-nj pihniti in mu ſalmjakovza pod noſ in na jesik dajati.

3. S ſuhim pertam ali pa s shganjem ga tréba méti in dergniti.

4. Jamo je tréba ſkopati, do vratú ga va-njo poloshiti in ga dva ali tri perſte na debélo s perſtjó saſuti; tako naj leshí eno uro, ali pa ſhe dalje; obras ſe mu pa mora med tém neprenehama s vodo polivati.

5. Kadar ſe prebudí, ga je tréba v poſteljo preneſti, pridno ga dergniti in ojéſihane vôde mu v uſta dajati.

6. Ktéri niſo bili na nagloma konzhani, ampak ſe ſpét oshivé ali ſe kaj savédo, toshijo, de ſo vſi smamljeni. Tudi tréſk divjiga ognja ſhe dolgo obzhutújejo. Pokója in krépkih vshítkov jim je tréba.

Nove bukve.

Bukve sa kméta,

kako ſe ima per kupovanju, plemenenju, rêji in opravljanju kónj ſplòh obnaſhati, de bi jih bolésen obvaroval in v njih unanjih in notrajnih bolésnih ſam ſebi ſvetoval in pomagal.

Po vólji z. k. krajnſke kmetijſke drushbe, ſpiſal in na ſvitlo dal

Dr. James Bleiweiſ,

sdravnik sa shivino, z. k. uzhenik sdravilſtva sa shivino in tajnik z. k. kmetijſke drushbe v Ljubljani.

I. DEL, s podóbſhino sa ſposnanje ſtaroſti is sób.

V Ljubljani. Natiſnil Joshef Blasnik. 1843.

S tém nadpiſam ſo ravno sdaj bukve na ſvitlo priſhle, ktere ſo shé dolgo sheljene bile. Nameſt drusih beſedí bozhemo naſhim bravzam predgovor in kasalo teh bukev dati, de bodo namen poduka posnali. Predgovor je tak lè:

„Ljubi moji kmétji! tukaj vam bukve podam, ki vaſ imajo uzhiti, kako imáte s konjem v dnovih sdravja in bolésni ravnati“

„Kmalo bote tudi enak podúk sa govéd, ſvinje, ovzé, in pſe dobili.“

„Té bukve ſim sa vaſ ſpiſal, ker ſo mi bile vaſhe potrébe snane, in ker me je z. k. kmetijſka drushba, ki vam reſnizhno vſe dobro shelji, k tému ſpodbôdla.“

„Vém ſizer, de je veliko tazih ljudí, ki miſlijo, de vam v bolésni vaſhe shivine ſvetovati snajo — pa nikar jim ne verjemite. Pomiſlite, de je shivinſko teló tudi od módriga ſtvarnika vſtvarjeno in de je délo polno modroſti, ktero ſamo tiſti pregledati more, kdor ſe je na tó uzhil, in na tó uzhenje mnoge ſkuſhnje ſtavil.“

„Jes ſim ſe ſam vezh let na Dunaju okrog bolnih shivin po ſhtalah médel in vſe ſim bral, kar ſo drugi sdravniki sa shivino ſkuſili in snaſhli; miſlim tadaj, de ſim v ſtanu vam koriſtniga in svéſtiga ſvetovavza v téh bukvih v roko podati.“

„De bi vam pa ne dal sgol koſzhkov, ki ſamo od nekterih bolésin uzhé, ſim vſe vkup ſpravil, kar vam je tréba. Sakaj vediti morate, de je ravno tako potrebno, shivino bolésin varovati, kakor bolnim k sdravju pomagati. De bote pa ſvojo shivino bolésin varovati mogli, morate okoljnoſti, v kterih shivina sbolí, posnati; torej tá pervi dél poſebno uzhí, kako ſe imájo konji oſkerbljevati in opravljati, de ne sbolé.“

„Kdor vé, od kodí bolesni pridejo; kdor tè odvrazha in vé, koga de nima med bolesnijo shivine ſtoriti: verjemite mi, ta je sa ſvojo shivino ſtoril, kar je bilo nar bolj tréba.“

„V drugim délu tega piſanja, ki bo po pervim, kakor bo mogózhe, kmalo na ſvitlo dan, vam bom nar proſtejſhi pomozhke povédal, s kterimi ſe unajne in notrajne konjſke bolésni odpravljajo, zhe nimate pomozhi umniga sdravnika sa shivino, in drusiga ne morete ſtoriti, kakor po navadniga sh. nſkiga sdravnika poſlati. Skosi te bukve poduzhenim vam bó tudi lahko, pametnimu sdravniku sa shivino, komur ſvojo bolno shivino osdravljati daſte, na roko iti. Od vſih bolésin, kolikor bo mogozhe, bom govoril, in de me bo Gorenez tako lahko, kakor Dolenez in Notrajnez rasumil, je z. k. kmetijſka drushba ſkerbéla, de ſim od umnih ljudí iména vſih bolésin prejél. S to pomózhjo, sa ktero ſe dobrotljivim goſpodam, poſébno duhovnim goſpodam, sdaj ozhitno sahvalim, ſi upam bukve sloshiti, ki ſe bodo povſód, kjér ſe naſh jesik govori ali saſtópi, dobre sa rabo ſkasale.“

„Kar jesik v teh bukvih utizhe, ſim ſe soper ſvojo voljo tam mogel ptujih beſedi poſlushití, kjér je domazhih mankalo, in ker ſo tudi vezhkrat ptuje bolj snane, kakor domazhe.“

„Pojdite sdaj bukvize po deshêli, voſhim vam, de bi vaſ moji rojaki prijasno ſprejéli, taki, ki imajo veliko shivine in tudi taki, ki imajo le majhno ſhtalo. Vſim prineſite pomózh!“

V pervim délu bodete v téh rezhéh poduzhenje dobili:

„§. 1. Kako ſe ima pri nakupovanju konj ravnati; kako ſe njih ſtaroſt prav ſposná. §. 2. Poduk v plemenenji kónj. §. 3. Rêja in vpotrebovanje brejih kobil. §. 4. Pomózh pri lahkih in teshkih porodih. §. 5. Od istrébe, in kako ſe imá istréba odpravljati. §. 6. Od nekterih prigódkov po porodu. §. 7. Od sversheniа. §. 8. Od reje in opravljanja shrebét in kóbil. §. 9. Od ſhtále in njeniga oſkerbovanja. §. 10. Od kerme ali klaje. §. 11. Od napájanja. §. 12 ‚Sklepne opómbe od shrenja in pitja shivin. §. 13. Od zhêje in zhédnoſti. §. 14. Od ſkerbi sa kopita in od podkov. § 15. Od ſtréshbe in oſkerbljevanja bolnih konj. §. 16. Od usrokov bolesin ſploh. §. 17. Kaj ſe ima pred vſim pomiſliti, kadar kak konj sboli? §. 18. Nekoliko vashnih beſedí, kako bi ſe ſhe mertvi konji v dnarje ſpraviti mogli. §. 19. Zeſarſke poſtave pri kupovanju kónj. § 20. ‚Sklep.“

Poduk, kako ſe ſtaroſt konj is sob ſposná, je s podobſhino tako na tanko rasloshen, de ſe bo vſak v tej rezhi lahko isnajdel, ſtaroſt kónj, ki ſo tudi vezh ko 20 let ſtari, na tanko ſposnal, in ſe tako obvaroval,

de ne bo lahko goljfán. To je gotovo velik dobizhek sa vſe tiſte, ki konje kupujejo! Sklep poduka, kako ſe imá per kupovanju konj ravnati in kako ſe njih ſtaroſt prav ſposná, tako govorí:

„Vam pa, mladi fantje, ki imate nad konji veſelje, dam ſvét, ſe tako (kakor je v §. 1. rezheno) med ſeboj vaditi. Zhe drugi okróg vaſ ſhverkajo in burke vganjajo, vsamiti bukvize v roko in poglejte va-nje; pojdite v ſhtalo ali pa konja sa pod peljite, kjer imate pokoj; pridno ſe med ſebój vadite in dobro premiſlite, de lé ta konje dobro posná, kdor ſe jih je ſposnavati uzhil.“

Zéna teh bukviz s podobſhino vred je 36 kr. Na prodaj ſo: V Ljubljani per bukvarju Jurju Lerharju na plazu; — v Krajnu pri bukvovesu Thomasu; — v Novim méſtu pri bukvovesu Zhervu; — v Zelovzu pri bukvarjih: Sigmund Leon in shl. Kleinmayer; — v Gradzu pri bukvarjih: Ferſtel, Kienreich in pri bukvovesu Sirola; — v Zelju pri Joshefu Geigerju; — v Marpurgu pri bukvovesu Ferlinzu; — v Sagrebu pri bukvarju Supanu; — v Terſtu pri bukvarju Favargerju; — v Gorizi pri zhaſtitljivim goſpodu Shkolaſtu V. Stanigu, ki ima ſploh sa Goriſhko vſe ſlovénſke bukve na prodaj.

Smés.

(V kratkim zhaſu veliko ſroviga maſla ali putra vméſti.) Skuſhnja je pokasala, de ſe ſmetana ne da ſamo bershej v ſrovo maſlo smeſhati, zhe ſe ji galuna pridene, temuzh tudi bo zhiſto in popolnama ſe vmeſi in vezh ſroviga maſla da, kakor ſizer. To ſe tako le naredi: Kader je mleko kakih 12 ur v hramu ſtalo, ſe ga péti del sa ſmetano poſname, in zhe kdo toliko krav nima, de bi ſmetano od eniga poſnémanja méſti mogel, ſe ſmetana toliko zhaſa nabéra, de jo je doſti. Po tém ſe med 12 bokalov ſmetane 2 unzhi dobro ſtolzheniga galuna in 3 bokale kiſliga mleka dene, dobro smeſha, pri majhnim ognju mlazhno ſegréje, in kader ſe sopet ohladí, ſe v pinjo dène in po navadi mête V 6 minutah ſe tako nar zhiſtejſhi ſrovo maſlo dobi, veliko bolji, kakor ſizer.

(Vrabze od zhreſhnjeviga drévja odganjati.) De bi ſe to sgodilo, ſe mora majhna glaviza zhéſna zhes pol prerésati, in poloviza ſe na dervo obéſi, na ktero vrabzi sahajajo; vſi is tiſtiga kraja pobégnejo, kjer zhéſen viſi. — Zhéſnov duh mende vrabzam tako teſhko dé; sakaj ſtròk zheſna ſim v vrabzovo ptizhnizo djal in veſ nepokójin je bil in ſ ſhprikljize ſe je svalil. Zheſen dolgo na sraku ſvoj duh ohrani in predin ga sgubi, je tudi ſadje she dosorilo. Zhe je pa ravno potrebno, ſe lohka koſzhek noviga zhéſna na dervó obéſi. Tako ſe dajo vrabzi tudi od gredov na vertih odpoditi.

Urno, kaj je noviga?

(Shola sa ſlamo pléſti.) Na Zheſkim imajo she dalj zhaſa ſholo, v kteri ſe zhes 100 ubosih dekliz uzhi ſlamo pleſti. Ktere ſo nar bolj pridne, dobé, kadar ſholo sapuſté, 10 goldinarjev sa pohvalno plazhilo; vſaka pa vſak dan 6 kr. sa kruh v ſholi dobi.

(Kruh na vago.) Na Franzóſkim she dalj zhaſa kruh na téhtnizo ali vago prodajajo. Sdaj ſo ga tudi na Parſkim sazheli tako prodajati in vſak kruhar mora kupzù toliko kruha ſhe privagati, kolikor ga je premalo. Goſpoſka sdaj nima na nizh drusiga glédati, kakor de je kruh lép in sdrav.

(Shivinſka reja v hlévih.) Bere ſe, de na Némſhkim v desheli Góta, od leta 1845 dalje, kmetovavzi ſvoje govédi ne bodo na paſho goniti ſméli, temuzh domá jo bodo mogli v hlevih rediti; paſhnike ali gmajne bodo pa rasdelili, de bode vſak deléshnik gmajne ſvoj dél dobil. — To ſe bo savolj tega sgodilo, ker ſo ſposnali, de ſe shivina domá v hlevih bólj redí. Tudi mi bodemo od dobizhkov, ktere tako goſpodarſtvo vershe, v téh novizah vezhkrat govorili.

(Veſela prigódba.) V fari Raſtbah v Avſtrii (Eſtrajh), ki le 1078 duſh ſhteje, ſo bili 16. vélikiga travna t. l. ſhterji pari sakonſkih ljudí v drugo porozheni, ker je vſak par she 50 lét v sakonu shivel. Nar lepſhi je pa bilo, de ſo goſpod ſajmoſhter, ki ſo porozhali, ſin eniga ismed téh ſhtérih parov bili.

Saſtáviza, pa tudi sabávljiza.

Na Krajnſkim je v zló lépim kraji med gorámi váſ, nekdaj tudi sa tèrg zhiſlana, kér je s enim meſtam v velikih sveſah snáſhla ſe; od njene nekdajne ſlovezhnoſti ji je oſtálo, de ima ſhe ſhéſt oſhtarij. — „To ni nizh taziga“ — bote rekli — kaj pa de ne? Ali jeſt ſim bil v Iderſki jámi in verh nar vikſhi góre, na ktero ſim slesil; na Krajnſkim je ni vaſi, de bi v nji ne bil, ako ſim vanjo priſhal; na ſtopinje ſim smeril globozhino in viſokóſt, ſhirjavo in dolgóſt vſih krajev, ki ſo krajnſki imenováni; pa tudi po drusih deshelah ſim dovolj hodil, in niſim naſhel vaſi, de bi imela, — dobro poſluſhajte, kar vam povém — de bi imela ſhéſt oſhtarij, pa le pêt oſhtirjev. „Prasna je ta“ — snate pri ſebi miſliti. — Temu ni tako. Sa pét zekinov, de je nihzhe med vami ne vgane! — „V ſhefti oſhtariji je vidova oſhtariza.“ — To ne. — „Ali je dèkle ali goſpodizhniza, de tózhi, ali pa oſhtir ima dvé oſhtariji.“ — Tudi to ne; ſhe enkrat, sa pét zekinov, de je ne vganete! Pet je oſhtirjev, vſaki v ſvoji oſhtariji, v ſhefti je — je birt. — — — To ni nobena kvanta, to je gola reſniza; nihzhe ga drugazhi ne klizhe, tudi ne rekó drugazhi, kakor per birtu. Veliko Gorenzov, ki pozeſtvajo (furajo), ga dobro posnajo. S mladiga jim je vezhkrat zhveteril, sdaj pa, ki ſe je poſtaral, jim ki kadaj, ako ne bolehva, zhveter (firſhpan) previdva. — — Kaj je pa bolji krajnſko, „oſhtir“ ali „birt?“ — — — Tukaj poklizhe kdo bokal vina, tam v drugi oſhtariji ga kdo ukashe perneſti firtelj. Satiſnite uſheſa, zhiſto krajnſhniki; kaj bote rekli? Oſhtir s bokalam po talianſhini diſhi, birt s firtljem pa po nemſhini. Kaj pa vino? o ſtraſhna rezh! Vino diſhi zló po latinſhini, ſaj rezhe latinez v bolj ſpeljanim govorjenju vinum — vino — vina. O gorjé, gorjé nam Krajnzam per naſhih novih kmetijſkih novizah!! kako ſe bomo tukaj pogovórili, kako saſtopili ſe, ker krajnſhine ne snamo? kaj je nam ſpózhniti per tej takó vbógi, takó smaukljívi ſlovenſhini, ki tako po làſkih jesikih diſhi? Pásimo prijátli! pozhakavſhi, de zhiſto krajnſhniki, v kérzhmah tertvinſhino s golo rokó sajemavſhi in is peſti ſerkláje, smodreni, naſ na zhiſteji isreke naſledé. —

r — z.

Shitni kup.	U Ljubljani 29. maliga ſerpana.		U Krajnu 24. maliga ſerpana.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mirnik Pſhenize domazhe	1	29	1	30
1 „ „ banaſhke	—	—	1	24
1 „ Turſhize . . .	1	1	1	5
1 „ Sorſhize . . .	—	—	—	—
1 „ Ershi	1	—	1	6
1 „ Jezhmena . . .	—	54	1	5
1 „ Proſa	—	58	1	3
1 „ Ajde	—	59	1	2
1 „ Ovſa	—	40	—	40

V Ljubljani. Natiſnil in saloshil Joshef Blasnik.